

Asia: VN/18459/2025

Lausuntopyyntö Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaasta

Yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa yleiset huomionne lausuntopyynnöstä alla olevaan kenttään.

Sisäministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaan luonnoksesta. Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (jäljempänä Helsingin kaupunki) kiittää mahdollisuudesta lausua asiakirjan luonnokseen ja lausuu seuraavaa:

Yleiset huomiot

Opas on osa vuonna 2023 aloitettua sisäministeriön hanketta ”Omatoiminen varautuminen poikkeusoloihin – hanke ohjeiden laatimiseksi”, jossa laaditaan kolme opasta: 1) pelastussuunnitelma, 2) väestönsuojien käyttöönotto ja käyttö sekä 3) väestönsuojien kunnossapito ja tarkastus. Helsingin kaupunki pitää hankkeen sisältöä ja siinä laadittua suunnitelmakokonaisuutta hyvänä ja tarpeellisena. Lisäksi on tarve ajantasaisille, valtakunnallisille viranomaisen ohjeille väestönsuojien materiaaleista sekä tilapäissuojien rakentamisesta. Helsingin kaupunki esittää, että sisäministeriö laatisi edellä mainitut ohjeet jatkotyönä nyt lausuttavana olevaan suunnitelmakokonaisuuteen.

Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaan sisältö

Voitte kirjoittaa huomionne Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaan luonnoksesta alla olevaan kenttään.

Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaan sisältö

Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaan tarkoituksena on tukea väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttösuunnitelman laadintaa, eikä siinä oteta kantaa väestönsuojien

yksityiskohtaisiin ratkaisuihin. Opas on selkeä ja helppolukuinen ja palvelee sisällöltään tarkoitustaan.

Oppaan sivulla 18 on mainittu: ”Väestönsuojan käyttöönotosta ja käytöstä on hyvä laatia valmiiksi suunnitelman liitteeksi lyhyt tiedote rakennuksen käyttäjille, jossa kuvataan muun muassa väestönsuojaan käyttöönottoon liittyvät toimenpiteet. Lisäksi tiedotteessa on hyvä opastaa, miten suojaan siirytään, mitä suojaan otetaan mukaan ja kuinka suojautuminen tapahtuu käytännössä. Tiedote jaetaan kiinteistön käyttäjille käyttöönoton aluksi.” Helsingin kaupunki pitää hyvänä edellä mainitun kohdan lähestymistapaa, joka ohjaa kiinteistöjen varautumisen suunnittelua myös laajemmin valmiuden suunnitteluun. Omatoimiseen varautumiseen liittyvissä oppaissa, ohjeissa ja viestinnässä onkin hyvä pitää esillä kokonaisvaltaista valmiuden näkökulmaa, jossa teknisten asioiden lisäksi korostetaan käytännön toiminnallisia ratkaisuja sekä osaamisen ja harjoittelun merkitystä. Teknisesti ja rakenteellisesti toimiva väestönsuoja on perusedellytys tehokkaalle suojautumiselle, mutta ei yksinään riitä, vaan on yhtä lailla tärkeää, että väestönsuojia osataan myös ylläpitää ja käyttää oikein.

Samaan teemaan liittyen, sivulla 41 on todettu, että ”Etukäteen tehtävä tiedottaminen ja perehdyttäminen on suunniteltava tapauskohtaisesti. Hyvä käytäntö on, että osa kiinteistön käyttäjistä koulutetaan ja perehdytetään suojan käyttöönottoon ja käyttöön jo etukäteen. Suositeltavaa on kouluttaa useampi henkilö, jolloin on todennäköisempää, että ainakin joku heistä on paikalla, jos väestönsuojat määrättäisiin käyttöönotettaviksi.” Kiinteistöjen varautumisen ja väestönsuojeluvalmiuden kehittämiseksi oppaassa voisi suosittaa vielä nykyistä vahvemmin väestönsuojan vastuuhenkilöiden (joukon) nimeämistä, vaikkei nykyinen lainsäädäntö sitä edellytäkään.

Sivulla 6 on todettu, että ”Kohteisissa [sic], joissa ei edellytetä laatimaan pelastussuunnitelmaa, on kuitenkin tarpeellista suunnitella, miten väestönsuoja otetaan käyttöön ja miten sitä käytetään. Suunnitelma olisi hyvä laatia kirjallisesti.” Tässä yhteydessä voisi käyttää vahvempaa muotoilua kirjallisen suunnitelman laatimisesta, sillä kirjallinen suunnitelma on edellytys sille, että tehty suunnittelutyö on dokumentoitu ja sen sisältöön on tosiasiallisesti mahdollista tutustua.

Osiossa 4.3.1 (Tilojen tyhjennys ja valmistelu) on todettu, että ”Väestönsuojan varsinainen käyttöönotto aloitetaan tyhjentämällä väestönsuoja normaaliolojen tavaroista ja purkamalla rakenteet, joita ei ole tarkoitettu väestönsuojakäyttöön.” Oppaassa olisi hyvä ohjata laatimaan osana isompien suojien käyttöönottosuunnitelmaa myös tyhjennysuunnitelma, jonka yhteydessä huomioitaisiin myös mahdollisten tilojen vuokralaisten velvoitteet suojan tyhjentämisessä onnistuneesti.

Parviainen Petri
Helsingin kaupungin pelastuslaitos